

ONKOLOŠKI
INŠTITUT
LJUBLJANA

INSTITUTE
OF ONCOLOGY
LJUBLJANA

OSNOVNI PRINCIPI IN SPLOŠNA NAČELA PRI SPREMLJANJU STANJA PREHRANJENOSTI BOLNIKA Z NEOZDRAVLJIVIM RAKOM

Miha Oražem, dr. med
Luka Čavka, dr. med
Doc.dr. Nada Rotovnik Kozjek, dr. med

POZOR- Zadnji dnevi življenja!!

**Patients do not die
because they do
not eat but they do
not eat because
they are dying.**

Cicely Saunders,
zdravnica
1918-2005

Umešččenost paliativne oskrbe

- Zastarelo ☹️

specifično onkološko zdravljenje

Paliativna oskrba

- Sodobno 😊

Specifično onkol.
zdravljenje

Paliativna oskrba

CILJ specifičnega zdravljenja: podaljšanje OS

CILJ paliativne oskrbe: ohranitev ali izboljšanje bolnikove QoL

➔ **Prehransko stanje**

Umeščenosť prehranske podpore v paliativno oskrbo

Vsi bolniki z neozdravljivo boleznijo niso prehransko ogroženi.

POMISLI: možnost začetka pojava prehranske ogroženosti!!

Presejalna orodja

Dobrobit prehranske
podpore

FAZA 1

FAZA 2

FAZA 3

Medicinska indikacija za PP

Etična
priporočila

Klasifikacija prehranskega stanja: protokol moje raziskave

Stopnja	Vrsta prehranske ogroženosti (PO)
A	Brez PO
B	PO brez sarkopenije/kaheksije
C	sarkopenija
D	kaheksija

Kaheksija:

>5 % (ali 2% izguba telesne teže pri ITM <20 ali sarkopeniji) **izguba telesne mase v zadnjih 6 mesecih**

IN

3/5 kriterijev: sprememba apetita, utrujenost, sarkopenija, zmanjšana vrednost pri dinamometriji in laboratorijski kazalniki kaheksije (CRP, Hb, albumin)

Stopnja C:

Sarkopenija in sarkopenična debelost

- **CT indeks** lumbalnih mišic ($\sigma < 55$, $\text{♀} < 39 \text{ cm/m}^2$)
- **BIA** (FFMI $\sigma < 14,6$; $\text{♀} < 11,4 \text{ kg/m}^2$)

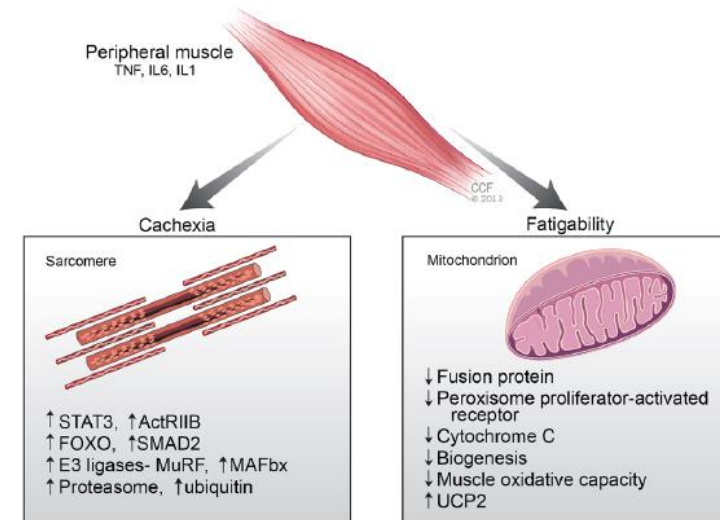
Stopnja B: Prehranska ogroženost brez kriterijev za kaheksijo in sarkopenijo

- Je stanje prekaheksije
- Terapevtsko zelo odzivna

Opredelitev prekaheksije

1. <5 % izguba mase v 6 mesecih
2. zgodnja sitost
3. presnovne spremembe (inzulinska rezistenca!!)

Kontinuum kaheksije pri raku

1. NORMALNO PREHRANSKO STANJE

2. PREKAHEKSIJA

3. KAHEKSIJA

*Napredovalna kaheksija
SMRT*

Prepoznavna	Učinkovitost ukrepov
Zelo težka	ZELO VELIKA!!

Prepoznavna	Učinkovitost ukrepov
Zelo lahka	Zelo majhna ☹️

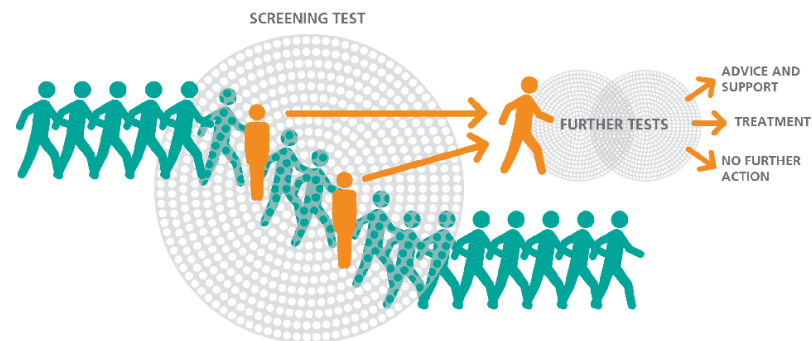
Definicije pojmov

- *Prehranska obravnava* 3 koraki =

rutinsko presejanje

+/- prehranski pregled

+/- prehranska podpora

Screening bolnikov z neozdravljivim rakom

- **Možnost** prehranske ogroženosti:

vsak bolnik z razsuto boleznijo

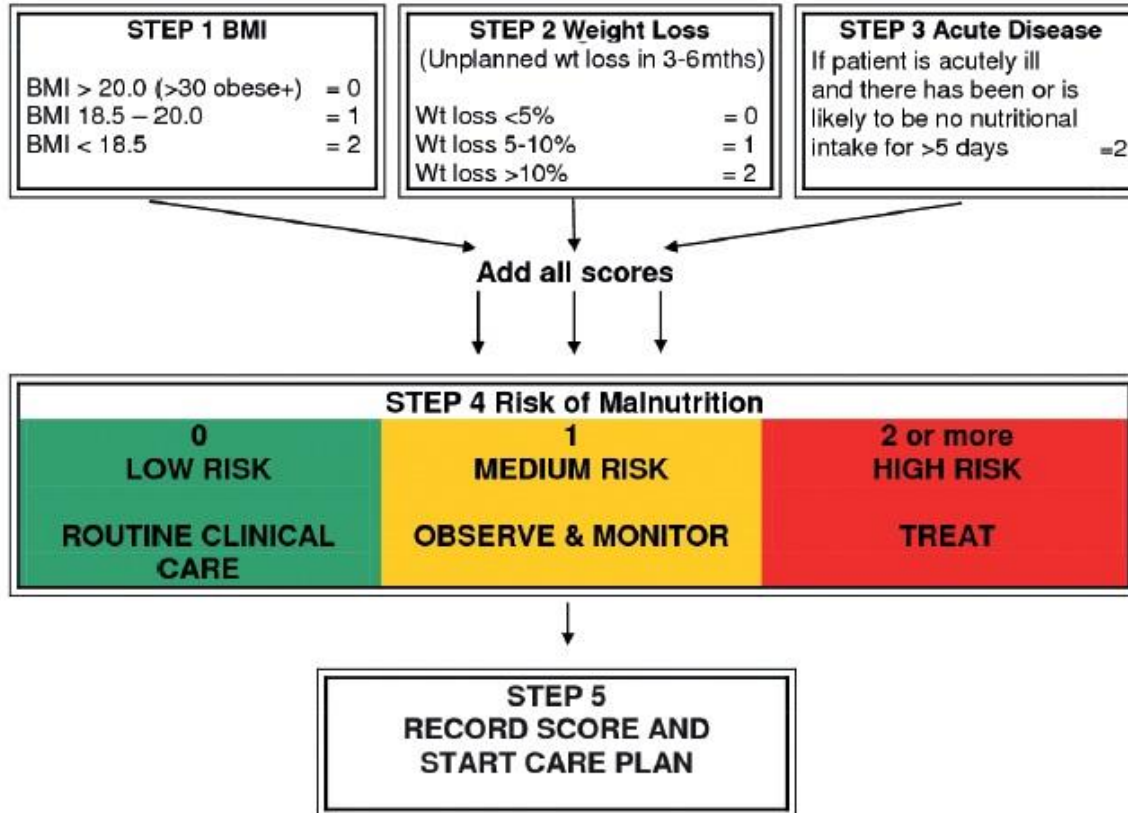
presejalni test NRS 2002

MUST primarni nivo

MUST MALNUTRITION UNIVERSAL SCREENING TOOL

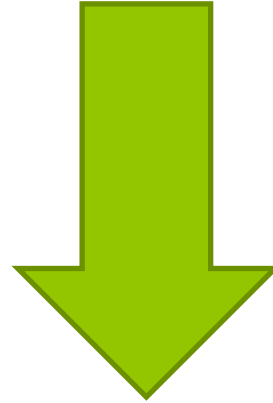
Important

Review all patients discharged from hospital on supplements within 4 weeks to update MUST score and care plan.

This screening tool, developed by BAPEN, the British Association for Parenteral and Enteral Nutrition, is one of several tools that can be used to assess patients' nutritional status

Ob ugotovljeni ogroženosti

Prehranski pregled:

1. Prehranska anamneza
2. Prehranski status

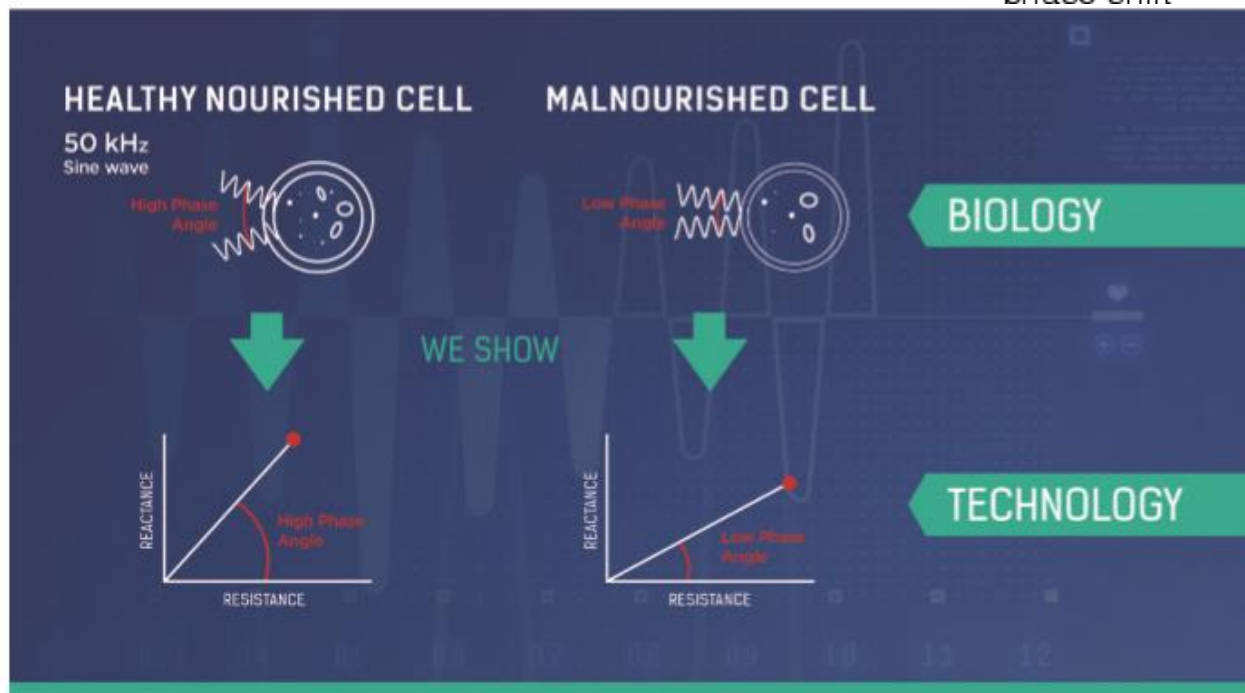
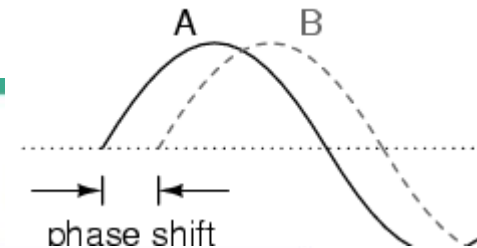

Objektivne meritve

- Bioimpedančna analiza prehranskega stanja

PHASE ANGLE

Laboratorijske meritve

1. LABORATORIJSKA opredelitev prehranskega stanja

- *Hb*
- *CRP*
- *Albumin*
- *Vrednost limfocitov*
- *Fe, transferin, feritin, vitamin B 12*
- *Sečnina in kreatinin*
- *Glukoza (OGTT)*
- *TAG, holesterol*
- *Hormoni*

2. Spremljanje učinka prehranske podpore:

- *Vsi zgornji parametri*
- *Vitamini, mikroelementi*

- ***elektroloti***

Refeeding syndrome

Prehranska podpora

- **Plan**
- Obvezno **GIBANJE**

proteinski in energijski VNOSI

Proteinske in energijske POTREBE

- Stanje prebavil
  - OPD
  - Enteralna prehrana
  - Parenteralna prehrana

Večno aktualni etični vidiki (umetne) prehranske podpore

- medicinski poseg vs. osnovna nega
- simbolični pomen
- specifične situacije
  - Zadnji dnevi življenja
  - parenteralna prehrana na domu
  - nekompetenten bolnik
- priporočila?

ELSEVIER

Clinical Nutrition

journal homepage: <http://www.elsevier.com/locate/clnu>

e-SPEN guideline

ESPEN guideline on ethical aspects of artificial nutrition and hydration

Christiane Druml ^{a,*}, Peter E. Ballmer ^b, Wilfred Druml ^c, Frank Oehmichen ^d,
Alan Shenkin ^e, Pierre Singer ^f, Peter Soeters ^g, Arved Weimann ^h, Stephan C. Bischoff ⁱ

- Temelječe na konsenzu (RCT ni možno izvesti)
- Predpogoj:
  1. Indikacija
  2. Terapevtski cilj
  3. Bolnikova privolitev
- Etični okvir: štiri temeljna načela biomedicinske etike

spoštovanje avtonomije	neškodovanje
dobrodelnost	pravičnost

Zaključek

- Kaheksijo je potrebno „loviti“ na začetku, kar je **TEŽKO**, a **UČINKOVITO!**
- Prehranska podpora poveča učinek in toleranco na specifično onkološko zdravljenje
- **Izboljša kvaliteto življenja (ključen cilj!)**

